

ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตร พ.ศ. 2521

นางสาวแจ่มจันทร์ ปรีชาวิชัย

002680

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2522

๗

PROBLEMS AND NEEDS FOR INSTRUCTIONAL MEDIA OF THE ELEMENTARY SCHOOL
TEACHERS IN IMPLEMENTING B.E. 2521 CURRICULUM IN RATCHABURI PROVINCIAL
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

Miss Jamjan Preechawanich

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Audio-Visual Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1979

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตร พ.ศ. 2521

โดย นางสาวแจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์

ภาควิชา โสภศาสตร์ศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิรุพท์ ลีลาพฤกษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

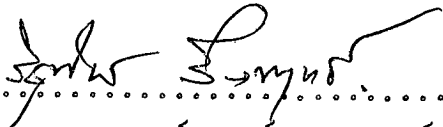

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประคิษฐ์ บุณาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สำเภา วรางกูร)

..... กรรมการ
(อาจารย์ สวัสดิ์ จงกล)

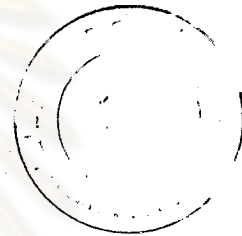

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดำนวน คีอรามัค)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิรุพท์ ลีลาพฤกษ์)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัญหาและความต้องการสื่อการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี ในการใช้หลักสูตร พ.ศ. 2521
ชื่อนิติกร นางสาวแจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิรุฬห์ ลีลาพถนีย์
ภาควิชา โสภศาสตร์ศึกษา
ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจสถานภาพทางโสตทัศนและเทคโนโลยีทางการศึกษา ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนความต้องการด้านการปรับปรุง
และความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามแนวหลักสูตรประถมศึกษา
พุทธศักราช 2521 จำแนกตามขนาดโรงเรียน
3. เพื่อรวบรวมเสนอข้อคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอแนะหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อ
การแก้ไขปรับปรุง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รวบรวมข้อมูลโดยการใ้แบบสอบถามกับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 97 คน
ครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ 97 คน เลือกรโรงเรียน 97 โรงเรียน และสัมภาษณ์หัวหน้าส่วนการศึกษา
1 คน และหัวหน้าหมวดการศึกษาอีก 9 คน รวมกลุ่มตัวอย่าง 204 คน
2. นำแบบสอบถามและผลการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้ร้อยละ
X̄ และ S.D.

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สื่อการสอนที่มีมากที่สุดในโรงเรียน ได้แก่ บัตรคำ รองลงมาได้แก่ แผนที่ กระจเขายาง รูปภาพ ป้ายนิเทศ และแผนภูมิ ส่วนสื่อการสอนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้มากที่สุด ได้แก่ กระดานคำ บัตรคำ หนังสือแบบเรียน การเล่นเกม และการร้องเพลงประกอบบทเรียน
2. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ใช้เงินส่วนตัวซื้อวัสดุสิ้นเปลืองนำมาผลิตสื่อการสอนมากที่สุด
3. ครูนำต้นไม้ ใบไม้ และผลไม้ ซึ่งเป็นวัสดุที่หาง่ายในท้องถิ่นมาเป็นสื่อการสอน
4. ครูยึดเนื้อหา แผนการสอน คู่มือครู และความประหยัดเป็นเกณฑ์ในการเตรียม และผลิตสื่อการสอน
5. ครูใช้สื่อการสอนมากในกลุ่มวิชาทักษะ และกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
6. เมื่อใช้สื่อการสอนแล้วครูจะไขคำถามถามความเข้าใจของนักเรียนมากที่สุด
7. ปัญหาและอุปสรรคที่ครูโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด พบมาก คือ ไม่มีเวลาผลิตสื่อการสอน เพราะมีชั่วโมงสอนมาก ขาดงบประมาณด้านการจัดหาและผลิตสื่อการสอน และโรงเรียนขนาดเล็กมีปัญหาด้านสภาพของโรงเรียนไม่อำนวยให้ใช้สื่อการสอนประเภทเครื่องฉาย จำนวนสื่อการสอนที่มีในโรงเรียนน้อยเกินไป กับทั้งมีความยากลำบากในการจัดหาซื้อวัสดุสิ้นเปลืองที่ต้องการ และทั้งโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก ขาดเครื่องอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอน โรงเรียนขนาดใหญ่ไม่มีปัญหา
8. ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้มากที่สุด
ได้แก่
 - 8.1 ต้องการให้กรมวิชาการ และหรือหน่วยงานต้นสังกัด จัดทำสื่อการสอนที่ทางโรงเรียนทำเองไม่ได้ให้
 - 8.2 ต้องการให้วิทยาลัยครู เป็นแหล่งบริการด้านสื่อการสอนของโรงเรียนในจังหวัด
 - 8.3 ให้โอกาสครูทุกคนเสนอความคิดเห็น และความต้องการในการใช้สื่อการสอน
 - 8.4 จัดให้มีเจ้าหน้าที่สำหรับให้คำปรึกษาแก่ครูในการใช้สื่อการสอน

- 8.5 ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นคุณค่าของสื่อการสอน
 - 8.6 ต้องการให้ทางอำเภอหรือจังหวัดจัดงบประมาณด้านสื่อการสอนให้
 - 8.7 ต้องการจัดให้มีศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียน หรืออย่างน้อยให้มีห้องสื่อการสอน ต้องการจัดหาวัสดุสิ้นเปลือง เครื่องมือและห้องสำหรับผลิตสื่อการสอน
9. ครูในโรงเรียนทั้ง 3 ขนาด ต้องการความรู้ในการผลิตและใช้สื่อการสอน จากวัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น และความรู้ในการผลิตสื่อการสอนราคาเบา และจากเศษวัสดุเหลือใช้มาก ✓

ขอเสนอแนะ

1. ผู้บริหารการศึกษาของจังหวัด ควรนิเทศด้านสื่อการสอนด้วย เพื่อครูจะได้เห็นความสำคัญและใช้สื่อการสอนมากขึ้น
2. ครูใหญ่ควรวางโครงการสนับสนุนให้ครูจัดหา ผลิต และใช้สื่อการสอน ในขั้นแรกควรจัดหาวัสดุที่มีในท้องถิ่น และวัสดุราคาเบา และขยายให้กว้างขึ้นในปีต่อ ๆ ไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Problems and Needs for Instructional Media of the
Elementary School Teachers in Implementing B.E.2521
Curriculum in Ratchaburi Provincial Administrative
Organization.

Name Miss Jamjan Preechawanich

Advisor Assistant Professor Viroon Leelaprut

Department Audio-Visual Education

Academic Year 1979

ABSTRACT

The Purposes of this Study were to 1) survey the status of Audio-Visual and Educational Technology of the elementary schools in Ratchaburi Provincial Administrative Organization. 2) analyze problems and needs for improvement and utilization of instructional media of the prathom I school teachers with three different sized schools regarding to B.E. 2521 Curriculum. 3) gather opinions and make suggestions for future improvement of instructional media.

Procedure: Data were collected by means of questionnaires and interview. The questionnaires were responded by 97 prathom I teachers and 97 headmasters or assistant headmasters from 97 randomly selected schools. Interview was conducted with the Provincial Educational Officer and nine District Educational Officers from Local Administration Authority. The total sample group was then made of 204 subjects and the data were statistically analyzed in terms of percentage, \bar{X} and S.D.

Findings:

1. Wordcards are the most common instructional media found in every school. The next popular items respectively used among teachers were maps, wallbags, pictures, bulletin boards, and charts. However, the prathom I teachers preferred to use chalkboards, wordcards, textbooks, games, and songs for children.
2. The prathom I teachers used their own money in providing instructional media.
3. Small plants, leaves and fruits mostly found in their districts are the low cost materials brought into class as the teacher made instructional media.
4. In preparing and producing, the Curriculum content, lesson plan, teacher's guide and economical point of view were their criteria.
5. Instructional media were most frequently used in teaching/learning the Skill Subject Area and the Life Experience Subject Area.
6. Questions were asked to clarify students' understanding after the use of instructional media.
7. Problems and obstacles the teachers in the three different sized schools faced mostly were the lack of time for producing instructional media since they had too many teaching hours and the lack of the school budget for purchasing expendable supply and basic equipment for preparing instructional media. In small sized schools, there were no facilities in utilizing the projected materials, there were scarcity and/or small quantity of instructional media and difficulty in purchasing the needed materials. The common problem of medium sized schools and small sized schools was the lack of facilities in utilizing instructional materials.

8. The prathom I teachers in three different sized schools had expressed the following needs.

8.1 The Department of Educational Techniques and/or the responsible authority concerned should provide instructional media which cannot be produced by the schools.

8.2 Local teachers' college should offer the services in preparation of instructional media to schools in the province.

8.3 Opportunity in expressing their concerns about the needs for the instructional media should be given to teachers.

8.4 There should be a person in the school who could give suggestions for teachers in utilizing instructional media.

8.5 The administrators should support the teachers morally, materially and financially in preparing instructional media.

8.6 The office of district/provincial education of the Local Administration Authority should allocate special budget for preparing instructional media.

8.7 There should be an instructional media center in each school or at least a room for the instructional media, equipped with materials and equipment.

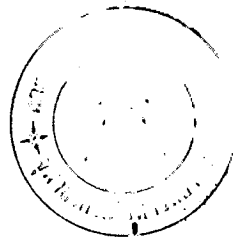
9. The teachers in three different sized schools need the knowledge of producing and utilizing the simple and wasted materials as instructional media.

Recommendation:

1. The provincial administrators should pay more attention to the preparation and utilization of instructional media usage when they supervise the schools besides their routine work.

2. The school administrators should plan and encourage teachers in production and utilization of wasted materials, local materials and inexpensive materials and increase the scope of provision, production and utilization in the later years.

กิติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจากท่านศาสตราจารย์ส่ว เกา วรวงูร ผู้ซึ่งช่วยให้คำปรึกษาแนะนำก่อนทำการวิจัย ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์วิรุพท์ ลีลาพฤทธิ และท่าน อาจารย์สวัสดิ์ จงกอด ได้กรุณาให้ยืมหนังสือสำหรับค้นคว้า ให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไข วิทยานิพนธ์อย่างละเอียดทุกขั้นตอน ท่านอาจารย์ส่วน ณ คือรามัต ได้กรุณาแนะนำด้านการวางแผนการวิจัย การใช้สถิติ และยังช่วยแก้ไขบทความภาษาอังกฤษให้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความ กรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจากคุณอุบล เสนวารี คุณสุมาศ สิ้นชัย คุณสมพร สุขเกษม คุณมนัส บุญประกอบ คุณสมศักดิ์ อภิบาลศรี คุณอุคม เกตุณะรัตนกุล คุณสุปรียา สุธรรมชาวีกุล และเพื่อนอาจารย์วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ตลอดจนครอบครัวทุกท่านที่มีส่วน ช่วยในงานวิจัยนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ จึงขอขอบคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้

แจ่มจันทร์ ปรีชาวนิชย์

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
รายการตารางประกอบ	ฐ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
คำจำกัดความ	10
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและการศึกษาชั้นมูลฐาน	13
ลักษณะของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521	13
งานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาและการใช้สื่อการสอน	19
ความหมายของศัพท์	30
ประเภทของสื่อการสอน	32
แหล่งจัดหาสื่อการเรียนและวัสดุที่หาได้เปล่าและวัสดุราคาเบา	39
การเรียนการสอนกับการสื่อความหมาย	41
ระบบการวางแผน เตรียม ผลิตและใช้สื่อทัศนูปกรณ์	43
3. วิธีดำเนินการวิจัย	52
กลุ่มตัวอย่างประชากร	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	54

การทดสอบแบบสอบถาม	56
การรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	56
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4. การวิเคราะห์ข้อมูล	61
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	61
ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่	86
ตอนที่ 3 สรุปความคิดเห็นของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่	101
หัวหน้าส่วนการศึกษา และหัวหน้าหมวดการศึกษา	103
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	106
จุดมุ่งหมายในการวิจัย	106
วิธีดำเนินการวิจัย	106
สรุปผลการวิจัย	108
อภิปรายผลการวิจัย	110
ขอเสนอแนะ	115
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ประวัติผู้เขียน	150

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนครูที่สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาด โรงเรียนและเพศ	61
2 แสดงช่วงอายุของครูผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามขนาดของโรงเรียน.	62
3 สถานภาพการสมรสและภาระในครอบครัวของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 . . .	63
4 จำนวนปีที่ทำการสอนของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาด โรงเรียน	64
5 จำนวนนักเรียนที่ครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สอน	65
6 วุฒิต่างการศึกษาของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1	66
7 ประสบการณ์และความรู้ทางโสตทัศนศึกษาของครูผู้สอน	67
8 สภาพการได้มา การเตรียม และผลิตสื่อการสอน	69
9 รายการวัสดุที่มีในท้องถิ่นและวัสดุเหลือใช้ ที่นำมาผลิตและใช้เป็นสื่อ การสอน	71
10 ค่าเฉลี่ยนำหนักของหลักที่ครูยึดถือในการเตรียมและผลิตสื่อการสอน . . .	72
11 ค่าเฉลี่ยนำหนักของเกณฑ์ในการใช้สื่อการสอนที่ปฏิบัติจริง	73
12 ค่าเฉลี่ยนำหนักของสื่อการสอนที่ใช้	74
13 เกณฑ์ที่ถือปฏิบัติภายหลังใช้สื่อการสอน	79
14 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยนำหนักของปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำแนกตามขนาดโรงเรียน	80
15 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยนำหนักของความต่องการในการปรับปรุงด้านสื่อ การสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	82
16 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยนำหนักความต่องการด้านความรู้ในเรื่องการเตรียม ผลิต ใช้และเก็บรักษาสื่อการสอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน	84

ตารางที่

หน้า

17 จำนวนครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียนและเพศ 86

18 แสดงช่วงอายุของครูใหญ่หรือผู้ช่วยครูใหญ่ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนก
ตามขนาดโรงเรียน 87

19 วุฒิสำคัญของครูใหญ่ จำแนกตามขนาดโรงเรียน 88

20 วุฒิต่างการศึกษาของครูใหญ่ 89

21 แสดงจำนวนปีที่ทำการสอนของครูใหญ่ 90

22 แสดงช่วงเวลาที่ดำรงตำแหน่งของครูใหญ่ 91

23 จำนวนครูผู้อยู่ที่ต้งคับบัญชา 92

24 แสดงชั้นเรียนที่ครูใหญ่ทำการสอน 93

25 สภาพของสื่อการสอนที่มีในโรงเรียน 96

26 ความคิดเห็นของครูใหญ่ในการจัดหาสื่อการสอน จำแนกตามขนาดของ
โรงเรียน 98

ศูนย์วิทยพัทพยาบาล
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย